

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л. Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ
ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМ. Л. Н. ГУМИЛЕВА
GUMILYOV EURASIAN
NATIONAL UNIVERSITY

Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2015»
атты X Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
X Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2015»

PROCEEDINGS
of the X International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2015»

УДК 001:37.0
ББК72+74.04
Ғ 96

Ғ96

«Ғылым және білім – 2015» атты студенттер мен жас ғалымдардың X Халық. ғыл. конф. = X Межд. науч. конф. студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2015» = The X International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2015». – Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie-2015/>, 2015. – 7419 стр. қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-9965-31-695-1

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001:37.0
ББК 72+74.04

ISBN 978-9965-31-695-1

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2015

Казахстан год за годом все выше и выше поднимает не только места в рейтинге стран, но и роль ИТ в менеджменте. Все и без слов знают что ИТ это будущее!

Есть прекрасное изречение: «Разгадывая секрет успеха управленцев, стоит смотреть не на решение, а на способ, который позволил к нему прийти.» А в современном мире способ который позволить прийти к успеху, это правильное внедрение ИТ в предприятия.

Список использованных источников

1. С. В. Пятенко «Книга генерального директора», Москва, 2010 год; стр. 91-100
2. Информационные технологии в экономике и управлении /под ред. В. В. Трофимова. – М.: Юрайт, 2011. – 478 с.
3. Матвеева Л.Р. Информационные технологии в менеджменте, www.cfin.ru
4. Послание Президента РК Н. Назарбаева «Социально-экономическая модернизация – главный вектор развития Казахстана» 27.01.2012 г. //URL:<http://www.akorda.kz/kz/>
5. Показатели использования ИКТ Kapital.kz

УДК 664 (574.4)

ЕЛІМІЗДЕГІ СҮТ ӨНДІРІСІНІҢ НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Жеткіншек Айнұр Жеткіншекқызы

ainur_12_96@mail.ru

Әуелов Бекет Бейсебекұлы

astana_e-11@mail.ru

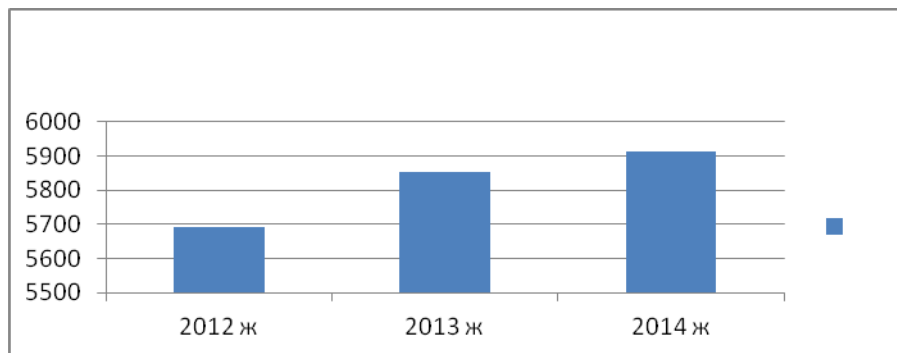
Л.Н. Гумилёв атындағы Еуразия ұлттық университетінің экономика факультетінің
студенттері, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші – С. Қалиева

Ауыл шаруашылығы — материалдық өндірістің ең маңызды түрлерінің бірі. Ауыл шаруашылығы халықты азық-түлікпен және өнеркәсіпті шикізаттың кейбір түрлерімен қамтамасыз етумен айналысады. Ауыл шаруашылығы екі үлкен саладан, яғни өсімдік шаруашылығынан және мал шаруашылығынан тұрады. Сонымен қатар оның құрамына балық аулау, аңшылық және омарта шаруашылығы да кіреді. Мал шаруашылығының өзі бірнеше саладан тұрады: тері, сүт, ет және т.б. Ең маңыздысы сүт өнімдерін өндіру болып табылады [1].

Қазіргі кезде ауыл шаруашылықтарда өнімділігі мол табынды құруға және оны дамытуға бағытталған әртүрлі бағдарламалар жүзеге асырылуда. Мәселен, үстіміздегі жылы

«Сыбаға» бағдарламасы шеңберінде мал шаруашылығы өнімдерін өндіруге, ауыл шаруашылығы жануарларының аналық басын азықтандыру үшін пайдаланылатын жем-азықтың құнын арзандатуға республикалық бюджеттен 26 017,3 млн. теңге көлемінде субсидия бөлінді, оның ішінде сиыр етін субсидиялауға - 2 635,1 млн. тг, сүтке - 3 877,3 млн. тг. Нәтижесінде, 2014 жылы 1 сиырға шаққандағы сүттің орташа сауылымы 1,5 %-ға ұлғайды және 2249 кг құрады. Бұл ретте, ауыл шаруашылығы құрылымдарындағы малдың өнімділігі біршама жоғары және 1 сиырға шаққандағы сүттің орташа сауылымы 3915 кг құрайды, бұл 2012 жылмен салыстырғанда 1,8%-ға жоғары. Бұдан басқа, 2014 жылы ауыл шаруашылығы құрылымдарына 12 441 бас ІҚМ әкелінді, оның ішінде «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ қаражаты есебінен – 11 582 бас ІҚМ, басқа көздер, оның ішінде АШТӨ жеке қаражаты есебінен – 859 бас ІҚМ әкелінді, бұл жоспарға қарағанда 74,2%-ды құрады.

2014 жылы асыл тұқымды мал шаруашылығын қолдауға 12 699,2 млн.теңге көлемінде субсидия бөлінді, оның ішінде ірі қара малдың асыл тұқымды төліне - 1798,6 млн.тг, импорттық асыл тұқымды төлге - 1 462,8 млн.тг, тұқымдық бұқаларды күтіп-бағуға - 106,2 млн.тг. Сонымен, ҚР Статистика агенттігінің алдын ала деректері бойынша 2014 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында ІҚМ саны 5911,8 мың басты құрады. Бұл ретте, агроқұрылымдардағы мал басының ұлғаюы байқалады. Осылайша, ІҚМ саны 13,7 %-ға ұлғайды және 1794,6 мың басты құрады (1-сурет). Мал шаруашылығындағы оңды өзгерістерге селекциялық-асылдандыру жұмыстары мәнді түрде әсер етті [2].

Сурет 1 - Ірі қара мал басы санының өзгерісі, мың бас

1-суретке сәйкес, ҚР ірі қара мал санының 3 жыл ішінде өскенін байқаймыз. Соның ішінде, Алматы қаласында мал басы саны артып отыр.

Дегенмен, статистикалық мәліметтерге сүйенсек, мал басы саны көбейгенімен, оның өнімділігі әлі де болса төмен деңгейде екендігі байқалып отыр. Оның себебі, мал басының ең көп үлесі (90%) фермерлік шаруашылықтар мен жұртшылық қожалықтарында болуында, яғни, аталған шаруашылықтардағы ірі қара малдарының сүт өнімділігі төмендігімен байланысты. Ал ірі қара мал саны сүт өндірісінің негізгі және шешуші фактор болып табылады.

Сүт және сүт өнімдері рыногіне шолу жасайтын болсақ, елімізде импорттық тауарлардың үлесі әлі де болса басым. Себебі, жоғарыда айтылғандай мал басы санының 90 пайызға жуық үлесі фермерлік шаруашылықтар мен жұртшылық қожалықтарында болуы сүт шикізатының жетіспеушілігіне әкеліп соғуда. Атап айтсақ, шикізаттың өндіріс орындарынан алшақ орналасуы немесе санитарлық-гигиеналық талаптарға жауап бермеуі оның сапасы мен бағасына тікелей әсерін тигізетіні белгілі. Дегенмен, деректерге сәйкес үстіміздегі жылы экспорт көлемі 22 мың тоннаны, импорт көлемі 903 мың тоннаны, ал ішкі тұтыну – 2,5 млн. тоннаны құраған. Ішкі тұтыныстағы отандық өндірістің үлесі 65%-ға, ал қалған 35%-ы импорттық тауарларға тиесілі болғанын ескерсек, сүтті қайта өңдеуде экспортты ұлғайту мен импортты ығыстыру үшін айтарлықтай перспективалар бар екендігі байқалады.

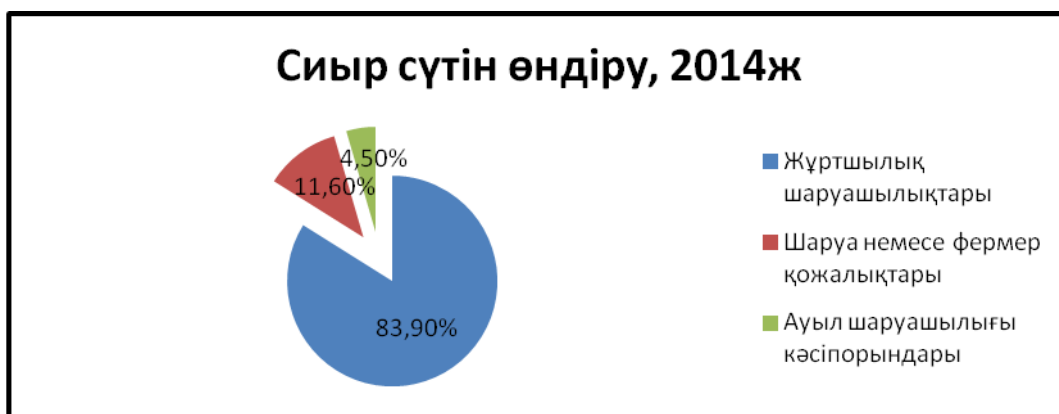
Сурет 2 - 3 жылда өндірілген жалпы сүт көлемі, мың тонна

Статистикаға сәйкес 2014 жылы елімізде 5020,1 мың тонна сүт өндірілді, ол 2012 жылмен салыстырғанда 3,47% өскен. Бұл ретте жалпы өндіріс көлеміндегі қайта өңдеу үлесі 35%-ды немесе 1,68 млн. тоннаны құраған. Сүт өнеркәсібі жыл сайын өсіп отырғанымен, отандық сүт өнімдерін өндірушілер нарықтағы сүт және сүт өнімдеріне сұранысты толық қанағаттандыра алмай отыр. Осыған байланысты сүт өнімдері импортының үлесі қарқынды дамуда. Еліміздегі сүт өнімдері импортының көп бөлігін ірімшік, қойытылған сүт, құрғақ сүт, сары май алады. Сүт өнеркәсібіндегі экспорт көлемінің төмендеуіне әсер ететін негізгі себептер: құрғақ сүтті тұтыну көлемінің өсуі және сүт өнімдерін (йогурт, қатты ірімшік, сүзбе және т.б) қайта өңдеуді қажет ететін жабдықтардың моральды және физикалық тозуы, отандық өнімдердің бағалық бәсекеге қабілетсіздігі болып табылады.

Оның басты себептері, біріншіден, сүт кәсіпорындарының өндірістік сүт қуаты төмен болуы болса, екіншіден, шетелден (әсіресе, Ресей, Беларусь, Қырғызстан сүт өнімдері) келетін, арзан бағалы қантты йогурттар мен басқа да сүт өнімдері жаппай сұранысқа ие.

Алыс жақын шетелден арзан бағамен келетін сүт өнімдері (йогурт, қатты ірімшік, сүзбе және т.б) ішкі нарықта жоғары сұранысқа ие. Мәселен, шетел қатты ірімшікті өндіруден 86,8% - ды құрайды. Ал елімізде 15,8%. Демек, сүт өнімдерін өндіру жағы артта қалып отыр.

Айта кетер жайт, республика бойынша өндірілген 5020,1 мың тонна сүт көлемінің ішінде жеке қосалқы шаруашылықтар үлесі артып тұрғанын келесі суреттен байқауға болады (Сурет 3).

Сурет 3 - Шаруашылық салаларының сүт өндірісіндегі үлесі

3-суреттен байқағанымыздай жұртшылық шаруашылықтары үлесі ең жоғары 83,9% құрап отыр. Осылайша, жүргізілген талдау саланың дамуына бірақатар проблемалар кедергі келтіретінін көрсетті:

1) Ірі қара мал басының саны бойынша жұртшылық шаруашылықтарының үлесі әлі де болса басым;

2) Сүт шикізатының жетіспеушілігі, олардың аумақтық алшақтығы және өндірістің жоғары үлес салмағының шаруа қожалықтары мен жеке қосалқы шаруашылықтарда болуына байланысты сүт шикізатының жоғары құны мен төмен сапасы;

3) Жабдықтың моралды және физикалық тозуының жоғары үлесі;

4) Сүт өнімдерінің ассортиментінің тар болуы.

Қорыта келгенде, жоғарыда аталған мәселелерді шешудің басты жолдарының бірі ретінде мал басын көбейту, өнімділікті арттыру және малды асылдандыру жұмыстарын жүргізу деп есептейміз. Ол үшін өнімділігі жоғары ірі қара мал басы санын арттыру қажет керек. Сонымен қатар, ветеринария бөлімшелерін құру арқылы жұқпалы аурулардан қорғап, сауылған сүт сапасының арттыруына, сол арқылы шикізаттың қолжетімділігіне ие боламыз. Және де әлемдегі сүт өнеркәсіптерінің даму жағдайын ескере отырып, сүт және сүт өндірісінде инновациялық технологияны ендіру арқылы алға шығуға болатындығын атап өтуге болады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. <http://kk.wikipedia.org>
2. <http://mgov.kz/>
3. <http://stat.gov.kz/>

УДК 334.06

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДХОДОВ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Загидуллина Галина

Galyusha_z@mail.ru

студентка 4 курса специальности 5В050600-Экономика

ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан

Научный руководитель – Н.Д. Есмагулова

В современных условиях развития экономики деятельность каждого субъекта хозяйствования стала предметом интереса значительного ряда участников рыночных отношений. Используя доступную отчетно-учетную информацию оценивают финансовое положение организации. Основным инструментом для этого служит финансовый анализ.

Экономический анализ финансового состояния предприятий использует весь комплекс доступной информации, носит оперативный характер и полностью подчинен воле руководства предприятием. Только такой анализ дает возможность реально оценить состояние дел на предприятиях, исследовать структуру себестоимости не только всей выпущенной и реализованной продукции, но и себестоимости отдельных ее видов, состав коммерческих и управленческих расходов, позволяет с особой точностью изучить характер ответственности должностных лиц за соблюдением разделов бизнес-плана.

Существует значительное количество трактовок понятия «финансовый анализ». Раскроем понятие «финансовый анализ» в интерпретации разных ученых в таблице 1.

Таблица 1 - Сравнительная характеристика подходов к определению понятия «финансовый анализ»